

CZU 343.154

COMPENSAREA CHELTUIELILOR JUDICIARE SUPTORATE DE STAT PENTRU INSTRUMENTAREA CAUZELOR PENALE – CORELAREA NORMELOR DE DREPT PROCESUAL ȘI PRACTICA JUDICIARĂ

Artur AIRAPETEAN,
dr. în drept, conf. univ. USEM

Marina CORGOJA,
Master în drept, asistent judiciar Curtea Supremă de Justiție

REZUMAT

Astăzi, aproape că nu mai există vreun domeniu al vieții sociale care să nu se confrunte cu o avalanșă de norme juridice și, corelativ acestui fenomen, cu recurgerea masivă la instanțele de judecată pentru a decide în chestiunile asupra cărora, altădată, acestea nu aveau a se pronunța. Necesitatea instrumentării cu promptitudine a cauzelor diferitor judecăți, a condiționat și majorarea costurilor suportate de stat pentru prestarea acestui serviciu public. Deci, principiul gratuității justiției, care reprezintă în sine „*complementul natural*” al egalității procedurale a părților în cadrul unui proces penal, *volens nolens* presupune și suportarea anumitor cheltuieli.

Cuvinte-cheie: cheltuieli judiciare, normele de drept procedural, practica judiciară.

COMPENSATION OF JUDICIARY STATE COSTS FOR INSTRUMENTATION OF CRIMINAL CAUSES - CORRELATION OF RULES OF PROCEDURAL LAW AND JUDICIAL PRACTICE.

Artur AIRAPETEAN,
PhD in Law, assistant professor, UESM

Marina CORGOJA,
Master in Law, judicial assistant Supreme Court of Justice

SUMMARY

Today, there is almost no area of social life that does not face an avalanche of legal norms and, correlatively with this phenomenon, with massive recourse to the courts to decide on issues that they had not previously had. It is pronounced. The necessity of promptly instrumenting the causes of the judgment, conditioned and increasing the costs incurred by the state for the provision of this public service. Thus, the principle of the free of justice, which in itself represents the „*natural complement*” of the procedural equality of the parties in a criminal proceeding, *volens nolens*, implies also the incurring of certain expenses.

Keywords: judicial costs, rules of procedural law, judicial practice.

Introducere. Sediul juridic al noțiunii de cheltuieli judiciare se regăsește în Codul de procedură penală. Or, fiind o situație juridică intrinsecă acestuia, Codul de procedură penală, în dispoziția art. 227 alin. (1), stipulează că cheltuielile judiciare sunt acele cheltuieli suportate, potrivit legii, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. În detaliu, legislatorul evidențiază în alin. (2) al normei precitate că, cheltuielile judiciare cuprind acele sume: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor

delicte; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Aici, vom interveni cu remarcă că, sub noțiunea generică de „*cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală*”, se au în vedere inclusiv și cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare, asupra cărora vom reveni pe parcurs.

Tot în legea procesual-penală, în art. 229, se regăsește și pre-

vederea că cheltuielile judiciare, enumerate supra, pot fi suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. La rândul lor, cheltuielile avansate de stat se divid în cheltuieli care pot fi ulterior recuperate și cheltuieli care rămân a fi puse definitiv în sarcina statului. Aceste din urmă cheltuieli au caracter de sarcină publică, identic celor generale de organizare a justiției și de modul în care își desfășoară activitatea organelor judiciare într-o anumită cauză.

La faza incipientă a procesului penal, avansarea cheltuielilor judiciare de către stat este subsecventă necesității desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca niciun infractor să nu rămână în afara tratamentului sancționator al legii

penale pentru faptele ilicit-comi-se.

Prin natura lor, cheltuielile avansate de stat sunt cele necesare pentru efectuarea actelor de procedură sau de probațiune dispuse de organele de urmărire penală în vederea asigurării celerității instrumentării unei cauze penale și acumulării probatoriului pentru susținerea ulterioară a învinuirii aduse unei persoane.

Cele menționate justifică necesitatea și actualitatea studierii aspectelor ce țin de compensarea cheltuielilor judiciare suportate de stat pentru instrumentarea cauzelor penale, corelarea normelor de drept procesual și practica judiciară.

Scopul studiului rezidă în abordarea teoretico-practică a cheltuielilor judiciare suportate de stat pentru instrumentarea cauzelor penale și aspectele ce vizează justificarea suportării acestora de către condamnați.

Discuții și rezultate obținute. În mediul juridic, fiind abordat subiectul suportării cheltuielilor judiciare, a fost exprimată opinia că, până la urmă, ar fi inechitabil ca cheltuielile avansate de stat pentru instrumentarea unei cauze penale să rămână întotdeauna în sarcina acestuia, având în vedere că, sarcina statului de a suporta aceste cheltuieli este subsidiară, operând numai în cazurile în care, conform legii, nu revine unui subiect procesual obligația de a le restitui, aici avându-se în vedere altceva decât cel ce reprezintă statul.

De altfel, așa cum este reflectat în titlul acestui articol, observațiile, pe care am vrea să le expunem în contextul ce urmează, se referă la o serie de modificări legislative legate de determinarea subiecților „impozabili” pentru achitarea cheltuielilor judiciare, în general, și cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor judiciare, în special.

De aceea, în continuare, renunțând pe cât este de posibil la aspectele doctrinare, ne vom concentra preponderent pe cadrul normativ și jurisprudența relevantă din acest domeniu.

Mai întâi, efectuând o abordare comparativă a acestui subiect, se atestă că, în unele state europene precum sunt: *România, Estonia, Letonia, Germania*, cheltuielile judiciare necesare pentru instrumentarea unei cauze penale se virează către bugetul organelor de drept de către stat pentru ca, în cele din urmă, acestea să fie achitate de persoana recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii. Tot aici, se accentuează că, în legislațiile statelor respective există stipulări exhaustive care prevăd că, la finalizarea procesului penal, cheltuielile suportate de stat în legătură cu examinarea cauzei, se pun în sarcina infractorului, în cazul constatării culpei infracționale sau celei procesuale a acestuia. Buneoară, legislația germană prevede că, dacă inculpatul a fost achitat, nu se admite sub nici o formă de a dispune recuperarea cheltuielilor din contul acestuia, însă în cazul condamnării lui, el este obligat la compensarea tuturor plăților. Curtea Constituțională a României, printre altele, a menționat că plata cheltuielilor judiciare în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală de către condamnat nu încalcă, în sine, dreptul la un proces echitabil [2].

Vom relata suplimentar, că Curtea Constituțională a României în una dintre deciziile sale anterioare a mai reținut, că justiția nu este un serviciu gratuit [3]. În subsidiar, în motivarea soluției date, Curtea mai reține, că, pe de altă parte, având în vedere datoria cetățenilor de a respecta legile, obligarea părților în procesul penal de a suporta cheltuielile de judecată - a inculpatului atunci când

prin săvârșirea infracțiunii sau prin comportamentul sau procesual a determinat acțiunea justiției și implicit efectuarea unor cheltuieli inerente judecății, a celorlalte părți atunci când sunt responsabile civilmente alături de inculpat sau când au formulat acuzații ori pretenții nejustificate - este legitimă, căci se întemeiază pe culpa acestora, adică pe lipsa lor de respect față de lege și față de principiile dreptului. Prin plata cheltuielilor judiciare în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală nu este împiedicat și nici restrâns accesul la justiție, deoarece, de regula, sumele necesare sunt avansate de stat, iar în cazurile în care se solicită ca plata să o facă părțile chiar în cursul procesului - de exemplu, în cazul unor expertize solicitate de părțile civile ori de părțile responsabile civilmente, refuzul acestora nu împiedică desfășurarea procesului și nu înlătură obligarea organului judiciar de a soluționa cazul în mod concret, echitabil, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale.

Aceeași idee este susținută și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa pe art. 6 [6; 7; 8].

Autoritățile naționale, având intenția nobile de a racorda cadrul legal național cu cel al statelor europene la capitolul recuperării cheltuielilor judiciare, în folosul statului, din contul persoanelor culpabile de comiterea unor infracțiuni, au creat un grup de lucru interinstituțional, a cărui menire a fost să elaboreze, în regim de urgență, un proiect de lege pentru ajustarea legislației naționale la cea europeană.

Drept urmare, a generalizării experienței internaționale în domeniu, Ministerul Justiției a intervenit cu un proiect de lege, care, în final, a și fost adoptat de legislativ, ce cuprinde unele amendamente a

legii procesual-penale în vederea coroborării acesteia cu *Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr. 68 din 14 aprilie 2016*. În acest sens, Codul de procedură penală a fost completat cu unele noțiuni noi, similare celor deja conținute în *Legea 68/2016*, totodată, printre modificări se regăsește și prevederea despre abrogarea alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală.

Din lecturarea *Note informative* anexate la proiectul de lege nominalizat, se desprinde ideea că autorii acestuia au ajuns la conchiderea de a abroga alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală pentru a uniformiza prevederile legislației și pentru a ajusta politica de achitare a serviciilor conexe conform Legii 68/2016. De asemenea, s-a menționat că modalitatea de achitare a costului expertizei judiciare nu reprezintă un element al procesului penal, care nu determină direct desfășurarea acestuia, dar este un element conex și subsidiar procesului penal, astfel încât prevederile art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală sunt inaplicabile în acest caz. Din considerentele arătate, s-a propus ca, în domeniul achitării costurilor pentru efectuarea expertizelor judiciare, să fie aplicate în exclusivitate prevederile din *Legea 68/2016*.

În subsidiar, autorii proiectului nominalizat au evidențiat că operarea acestor modificări au fost guvernate de faptul că în practica judiciară a instanțelor eronat sunt interpretate prevederile procesual-penale ce țin de recuperarea cheltuielilor suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Așadar, reieșind din raționamentele expuse în *Nota informativă* anexată la *Legea nr. 316 din 22.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, rezultă că, în opinia autorilor acestor modificări,

instanțele de judecată tratează chestiunea legată de plata cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor în lumina unei interpretări improprie date de legislator în Codul de procedură penală.

Într-adevăr, până acum, practica judiciară în acest domeniu era guvernată de principiul că, în procesul penal, cheltuielile de genul celor evidențiate supra, să fie suportate preponderent de către stat. Însă, nu datorită unei interpretări eronate a legii, ci datorită faptului că o atare prevedere exhaustivă se conținea în alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, aplicat de instanțele judecătorești în coroborare cu art. 34 din *Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, nr. 1086-XIV din 23.06.2000*, iar după abrogarea acesteia, de art. 75 din *Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr. 68 din 14 aprilie 2016*.

Elocvent în acest sens este exemplul unei spețe desprinse din practica judiciară a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție publicată pe portalul web al instanței [4]:

„*Prin sentința Judecătoriei Bălți din 26 aprilie 2017, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, M.V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare.*

Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că M.V., conform raportului de expertiză medico-legală nr.489-D din 25.11.2016 i-a cauzat leziuni lui B.A., care au condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată a acesteia și se califică drept vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Procurorul, fără a contesta

sentința în latura penală, a solicitat instanței de apel încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului în sumă de 57 lei, care au fost cheltuiți pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 489D din 25.11.2016.

Solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea de la M.V. în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 57 lei, a fost respinsă de instanța de apel, după care soluția respectivă a fost susținută și de instanța de recurs.

În partea descriptivă a deciziei, s-a menționat că este vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în alineatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul. Tot aici, se face trimitere și la prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit cărora plata pentru expertizele judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.”

În situații similare celor descrise în speță, Curtea Supremă de Justiție avea adoptată deja o practică constantă de respingere a solicitărilor parvenite din partea procurorilor, care vizau încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor judiciare, ordonate de aceștia.

Mai concret, raționamentele instanței supreme, care stau la baza acestor soluții, exceptând faptul că art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală prevedea expres acest fapt, se mai rezumă la aceea că efectuarea expertizelor judiciare

re au fost dispuse de către organul de urmărire penală pentru acumularea probatoriului, iar plățile necesare pentru efectuarea acestora urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpaților. Or, plata pentru atare acțiuni procesuale, adică cele ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, pentru considerente de echitate, urmează a fi puse în sarcina părții acuzării.

Dat fiind caracterul complex al obligației suportării cheltuielilor judiciare în procesul penal, subiectul disputat cere abordarea temeiurilor legale în virtutea cărora survin acestea.

În Republica Moldova, reglementarea de principiu, prevăzută în capitolul II din titlul VII al Codului de procedură penală, care se referă la cheltuielile judiciare, indică că cheltuielile respective, adică cele prevăzute de alin. (2) al art. 227 din Codul de procedură penală, sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. De fapt, alternativa compensării acestor cheltuieli, expusă în textul legii a și creat în practica judiciară a instanțelor soluționarea neunitară a acestei chestiuni.

De aceea, era imperioasă intervenirea în cadrul legal, cu amendarea acestuia în vederea delimitării situațiilor concrete când statul este responsabil pentru plata cheltuielilor judiciare și când inculpatul urmează a fi constrâns la efectuarea acestor plăți.

Prin urmare, revenind la modificările introduse prin *Legea nr. 316 din 22.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, intrată în vigoare la 09.02.2018*, se va reține că art. 6 din Codul de procedură penală – *termeni și expresii utilizate în prezentul cod*, a fost completat cu punctul 28¹⁾, cu următorul cuprins:

„28¹⁾ ordonator al expertizei

judiciare – instanță de judecată sau parte în procesul penal care are dreptul de a dispune, respectiv, de a solicita, în mod independent, efectuarea unei expertize judiciare;”

Din interpretarea sistematică și teleologică a acestei definiții, se desprinde că legislatorul vine cu precizarea că, prin ordonator al expertizei judiciare, se înțelege instanța/parte din proces, care este îndrituită de a iniția solicitarea despre efectuarea unei expertize judiciare, atât din propria inițiativă, cât și din cont propriu. Prin alte cuvinte, ordonatorul se face responsabil și de plata serviciului ordonat.

În același context se relevă că, art. 75 alin. (3) din *Legea 68/2016* prevede că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Excepția despre care ne vorbeste legiuitorul, cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, a suportat modificări prin *Legea 316/2017*, având următoarea redacție:

„(2) Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor.”

După cum se învederează din textul de mai sus, părțile din proces vor suporta plata cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor judiciare, în cazurile când acestea vor manifesta inițiativă proprie de

a ordona o atare acțiune procesuală pentru constatarea circumstanțelor care ar putea fi utilizate ulterior în apărarea intereselor lor.

Deci, art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, coroborat cu art. 75 al Legii 68/2016, stabilesc exhaustiv că cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare urmează a fi suportate de către ordonatorul acestei acțiuni procesuale, care poate fi, inclusiv, și procurorul, adică reprezentantul părții acuzării în cadrul procesului penal, dacă inițiativa emană de la ultimul, iar proba obținută va fi utilizată pe parcursul procesului penal în vederea susținerii învinuirii.

Drept urmare, considerăm că just a fost soluționată următoarea speță de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție [5]:

„*Colegiul penal lărgit nu poate susține poziția instanței de apel, care i-a respins integral cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate de stat, adică inclusiv și pentru efectuarea celei de-a doua expertize chimice, efectuată la demersul înaintat de partea apărării.*

Or, după cum se constată din actele cauzei, ofițerul de urmărire penală, S.R., la demersul inculpatului minor și al avocatului acestuia R.A. a dispus efectuarea unei expertize chimice repetate, în vederea constatării aceluiași circumstanțe: dacă obiectele depistate la inculpat se atribuie la substanțe narcotice sau psihotrope, la care specii anume și care este masa lor. (a se vedea f.d. 33 și 52)

Potrivit art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/

biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor.

Art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, prevede că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) Cod de procedură penală, indicat supra.

Prin urmare, în această parte, corect procurorul susține că suma de 2800 lei, cheltuită pentru efectuarea expertizei chimice repetate nr. 34/12/2-R-925 din 13 iulie 2017, la demersul inculpatului și al apărătorului acestuia, urmează a fi încasată de la inculpat, după cum prevede legea.”

Practica judiciară a Curții Supreme de Justiție, în acest sens, este consecventă cu reglementările legale existente în materia compensării cheltuielilor suportate pentru efectuarea unor acțiuni procesuale, instanța supremă corect identificând partea responsabilă pentru plata acestui tip de cheltuieli judiciare.

Legat de cele expuse, ne exprimăm opinia că, atâta timp cât legea nu prevede expres că, la compensarea cheltuielilor suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare, este obligat într-un final condamnatul, a cărui vinovăție a fost dovedită în cadrul procesului penal, în practica judiciară vor exista soluții similare celor redată supra.

Pe de altă parte, observațiile noastre ne permit de a conchide că, este prematur să afirmăm la moment despre faptul că, prin modificările efectuate în legea procesual-penală și cadrul conex aceste-

ia, în partea ce ține de plata pentru efectuarea expertizelor judiciare, situația s-ar fi schimbat radical, iar instanțele judecătorești, începând cu 09.02.2018, urmează să adopte soluții contrare celor pronunțate până în prezent, întrucât o prevedere legală expresă în acest sens, atât în Codul de procedură penală, cât și în Legea 68/2016 - lipsește. Mai mult că, orientările jurisprudențiale în domeniu, formulate de Curtea Supremă de Justiție sunt coerente normelor legale, într-un final fiind corect identificați responsabilii de plata cheltuielilor judiciare.

Fiind consecvenți cu cele expuse supra și având în vedere că normele de procedură penală sunt de strictă interpretare, opinăm că, pentru considerente de echitate, nu se poate proceda la extinderea sferei de aplicare atât a art. 143, 227, 229 din Codul de procedură penală, cât și a prevederilor expuse de legislator în art. 75 alin. (3) din Legea 68/2016.

Tot din perspectiva caracterului echitabil al procedurii asigurate de aceste dispoziții, se impune și precizarea că, în conjunctura existentă în Republica Moldova, o politică ce ar avantaja statul prin compensarea cheltuielilor judiciare suportate în vederea instrumentării cauzelor penale, este totuși justificată. În sprijinul acestei idei, ilustrativă este statistica prezentată de Procuratura Generală, în care au fost reflectate mai multe date ce vizează recuperarea cheltuielilor judiciare la etapa urmăririi penale pe parcursul anului 2017, și anume: suma totală a cheltuielilor judiciare recuperate benevol la faza de urmărire penală de către participanții în proces a constituit: 741.243 lei (77.822 lei în anul 2016); suma totală a cheltuielilor judiciare dispuse pentru încasare de către procurori în cauzele cu soluții de netrimitere în judecată

– 564.460 lei (189.879 lei în anul 2016); suma totală a cheltuielilor judiciare achitate în baza deciziilor procurorilor a constituit 403.152 lei (160.370 lei în anul 2016); suma totală a cheltuielilor judiciare dispuse prin sentințe de către instanțele de judecată – 4.509.279 lei (1.447.580 lei în anul 2016).

Cu toate acestea, accentele în soluționarea chestiunii date urmează a fi puse pe reglementările legale legate de compensarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor, la faza finală a procesului penal, care până în prezent rămân a fi ambigue, lăsând loc de interpretare neunitară.

O altă situație cu aparente semne de similitudine celor abordate în acest studiu, ține de solicitarea procurorilor privind recuperarea în folosul statului a cheltuielilor suportate în urma extrădării inculpaților. Și în această situație de caz, partea acuzării pretinde că, la finalizarea examinării unor astfel de dosare, cheltuielile suportate pentru extrădarea inculpaților să fie încasate de la aceștia, iar la avansarea acestor solicitări, se are ca bază raționamentul că: efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală sunt provocate de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru aplicarea unui tratament sancționator în privința celui ce a comis-o, drept urmare, cheltuielile efectuate urmează a fi încasate de la inculpatul condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic al încasării bazându-se pe constatarea vinovăției infracționale, or fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Respectiv, se insistă asupra faptului că, obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare, survine, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevita-

bil desfășurarea urmăririi penale și judecarea cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului.

La nivel internațional cheltuielile judiciare și suportarea lor în cadrul asistenței juridice internaționale sunt guvernate de art. 24 din Convenția europeană de extrădare. La nivel național acestea își au sediul juridic în art. 535 Cod de procedură penală și art. 11 din Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, nr. 371 din 01.12.2006.

Pornind de la dispoziția art. 535 Cod de procedură penală, se menționează că cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale, dacă nu este stabilit un alt mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional. Potrivit art. 11 din Legea 371/2006 cheltuielile de îndeplinire a cererii de asistență juridică sunt suportate, de regulă, de statul solicitant. Totodată, statul solicitant suportă: c) cheltuielile de transfer al persoanelor pe teritoriul statului solicitant; d) cheltuielile de tranzit al persoanelor de pe teritoriul unui stat terț.

În același sens, vom face referire și la prevederile internaționale despre suportarea cheltuielilor pentru extrădarea persoanelor conținute în art. 24 din Convenția europeană de extrădare, care prevede că cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi puse în sarcina acestei părți. Cheltuielile ocazionate de tranzitul prin teritoriul părții solicitate pentru tranzit vor fi în sarcina părții solicitante. În caz de extrădare, provenind de pe un teritoriu ne-metropolitan al părții solicitate, cheltuielile ocazionate de transportul între acest teritoriu și teritoriul metropolitan al părții solicitante vor fi în sarcina acesteia din urmă. Aceeași regulă se va

aplica pentru cheltuielile ocazionate de transportul între teritoriul ne-metropolitan al părții solicitate și teritoriul metropolitan al acesteia.

În concluzie, pornind de cele expuse, conchidem că pentru identitate de rațiuni, se notează că, atât în cazul compensării cheltuielilor suportate de stat pentru expertizele judiciare, cât și în cazul celor pentru extrădare, este necesară intervenția legislatorului în vederea reglementării situațiilor despre subiecții concreți ținută la plata acestor cheltuieli.

Prin cele expuse, s-a întreprins o încercare de a trata în doar câteva pagini o problemă care merită, cu siguranță, o atenție mult mai sporită, însă pentru aceasta este necesar efortul conjugat al tuturor celor interesați și nemijlocit al organelor de resort abilitate prin lege cu dreptul de inițiativă legislativă.

Referințe bibliografice

1. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova*, adoptat la 14.03.2003, M.O. nr. 104-110/447 din 07.06.2003.
2. *Decizia nr. 131 din 03 martie 2005* referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 267¹ din Codul penal, precum și a dispozițiilor art. 160^a, 160^b și 189 din Codul de procedură penală, Monitorul Oficial al României, nr. 304 din 12 aprilie 2005.
3. *Decizia nr. 295 din 8 iulie 2003* referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 din Codul de procedură penală și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Monitorul Oficial al României, nr. 571 din 8 august 2003.
4. *Decizia Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2017*, dosar nr. 1ra-1542/2017, http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=9654
5. *Decizia Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2018*, dosar nr. 1ra-602/2018, http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=10535
6. *Cauza Minelli c. Elveției*, Hotărâre din 25 martie 1983, <https://jurisprudencedo.com/MINELLI-c.-ELVETIEI-Impozitarea-in-cantonul-Zurich-a-cheltuielilor-si-taxelor-de-judecata-ale-unui-invinuit-care-a-beneficiat-de-prescriptie.html>

7. *Cauza Luedicke, Belkacem și Koc c. Germaniei*, Hotărâre din 28 noiembrie 1978, <https://jurisprudencedo.com/LUEDICKE-BELKACEM-SI-KOC-c.-GERMANIEI-Obligarea-strainilor-condamnati-la-plata-cheltuielilor-de-interpret-in-cadrul-unei-proceduri-penale.html>

8. *Cauza Nolkenbockhoff c. Germaniei*, Hotărâre din 25 august 1987, <https://jurisprudencedo.com/NOLKENBOCKHOFF-c.-GERMANIEI-Decizii-judiciare-punand-capat-urmaririlor-dar-refuzand-celui-interesat-rambursarea-cheltuielilor-facute-si-o-reparatie-pentru-detentie-provizorie.html>

DESPRE AUTORI /
ABOUT AUTHORS

Artur AIRAPETEAN,
dr. în drept, conf. univ. USEM
PhD in Law, assistant professor,
UESM
e-mail: a.airapetean@mail.ru
tel.: 079440970

Marina CORGOJA,
Master în drept, asistent judiciar
Curtea Supremă de Justiție
Master in Law, judicial assistant
Supreme Court of Justice
e-mail: marinacorgoja@gmail.com
tel.: (022) 22-13-67